

Dějiny sportu českých neslyšících

*Nejvýznamnější okamžiky
sportu českých neslyšících*

*Petr Pánek
22. 3. 2017*

Víte, jaká mezinárodní
vrcholová sportovní akce
proběhla minulý týden
v Rakousku?

2. MS v alpském lyžování a snowboardingu, 12.-18.3.2017

Znáte současný sport neslyšících?

- Kde se konala XXII. letní deaflympiáda?
- Kde se konala XVII. zimní deaflympiáda?
- Co znamená zkratka ICSD (dříve CISS)?
- Které neslyšící sportovce znáte?
- V čem se liší sport neslyšících od sportu slyšících?

Příští deaflympiády:

Letní – červenec 2017 v Turecku (Samsun)

Zimní – únor 2019 v ???

Zimní deaflympiáda v Rusku (Chanty-Mansijsk, březen 2015)

5x zlatá Tereza Kmochová

Česká výprava v Chanty-Mansijsk

Pojďme se podívat, jak to u nás celé začalo

V roce 1913 vzniká Turistický klub hluchoněmých „Prague“. Prvním předsedou byl Jaroslav Čáp

**Turistika se na dlouho stala
oblíbenou aktivitou neslyšících**

Ale vše začalo teprve v tomto domě...

- Vyhlášenou kavárnu „U červeného orla“ v Celetné ulici dnes připomíná už jenom znak domu
- 12. dubna 1922 zde **Jaroslav Říha** založil I. Pražský sportovní klub hluchoněmých

I. PSKH je 6. nejstarším sportovním klubem neslyšících v Evropě

1924 – první letní deaflympiáda

Konala se v Paříži a zúčastnilo se jí napoprvé
146 sportovců z 9 evropských zemí:

Francie, Nizozemska, Belgie, Anglie, Itálie, Polsko,
Maďarsko, Rumunsko a Litva

Neslyšící sportovci závodili na stejném stadionu, kde se o měsíc dříve konala i olympiáda slyšících

I když bylo Československo zakládajícím členem CISS, naši sportovci z finančních důvodů nemohli přijet. PSKH vyslal alespoň tříčlennou delegaci: předsedu J. Říhu, sekretáře S. Svačinu a pokladníka K. Hyndráka

Jaroslav Říha

Stanislav Svačina

1927 – do Prahy přijel francouzský fotbalový mistr z Lyonu

**I. PSKH porazil
Sportive de Lyon
5:0**

**Hrálo se na hřišti
SK Nusle**

1928 – druhá letní deaflympiáda

Konala se v Amsterdamu a přijelo 212 sportovců z 10 států.

I. PSKH vyslal 15 sportovců – fotbalistů, kteří reprezentovali také ve štafetě na 4x 100 m, ve vrhu koulí a hodů diskem

Naše štafeta na 4x 100 m vypadla už v rozběžích, ve vrhu koulí obsadil brankář Vaněk 7. a útočník Pellant 8. místo. Atletiku vyhráli Francouzi (58 b.) před Němci (51) a Angličany (17).

V plaveckých závodech získali mezi muži všechny zlaté medaile Němci, mezi ženami dominovala maďarská závodnice

ČSR – Rakousko 0:2

Naši fotbalisté přijeli vlakem a kvůli náhlé změně programu museli hned nastoupit bez jídla a odpočinku.

Po zápase se však zjistilo, že za Rakousko nastoupili 2 zahraniční hráči. Rakousko bylo z her vyloučeno.

ČSR – Německo 5:2

Naši hráči získali jasnou převahu, i když pro zranění dvou hráčů jsme dohrávali v devíti.

O den dříve Anglie porazila Belgii 12:0 a Nizozemci Francouze 3:2.

Finále ČSR – Anglie 1:2

Anglie v druhém semifinále porazila Nizozemsko 5:0 a ze dvou zápasů měla skóre 17:0. Jasný favorit. Přesto poločas končí před návštěvou 10 000 diváků 1:1.

Velký úspěch

Teprve po skončení deaflympiády se zjistí, že za Anglii nastoupilo několik profesionálů, což pravidla CISS zakazovala. Výsledek už ale nešlo zpětně anulovat. Přesto bylo stříbro našich fotbalistů obrovským úspěchem.

**V r. 1930 jeli fotbalisté I. PSKH na turnaj do Alžírsku.
V tropickém vedru podleli alžírské reprezentaci slyšících
2:4, což byl čestný výsledek.**

1931 – třetí letní deaflympiáda

Do Norimberka přijelo už 316 sportovců ze 14 států. Naši fotbalisté získali bronzové medaile, když porazili obhájce titulu Angličany 1:0, prohráli s Němci 1:2 a v zápase o 3. místo porazili Francouze 6:1.

1932 – SK hluchoněmých Brno

Největší zásluhu na založení našeho druhého sportovního klubu neslyšících měli reprezentační brankář **Rostislav Vaněk** a především **František Kopřiva**

SKH Brno se v době společného Československa stalo celkem 11x korunním princem (vicemistrem)

1932 – tenisový klub LATECH

Ve stejnou dobu zakládá **Vilém Hauner** v Praze Lawn-tennis Club Hluchých. V létě hráli hráči tenis, v zimě ping-pong. Hauner navrhuje založení evropské tenisové ligy

**Hrálo se na kurtech
v Podbabě, ve Stromovce
a ve Strašnicích.
Ping-pong trénovali
v Radlicích a Haunerově
vlastním ateliéru
v Dejvicích.**

**Největších úspěchů na
kurtech dosahovali
Miroslav Röschl a
především Vojtěch
Vacek a Adolf
Nebřenský, mezi ženami
Růžena Vacková.**

1934 – založení Československého sportovního svazu hluchoněmých

V době, kdy se hraje 2. MS ve fotbale v Itálii, vzniká ČsSSH se sídlem v pražském Haunerově bytě v ulici Na Růžku.

V r. 1938 je ČsSSH oficiálně přijat do členství CISS se zpětnou platností od r. 1924, kdy byl I. PSKH zakládajícím členem CISS.

Pokračovatelem je dnes Český svaz neslyšících sportovců.

1937 – zájezd I. PSKH do Paříže

O prázdninách 1937 se I. PSKH zúčastnil turnaje v Paříži, konaném u příležitosti Světové výstavy a Mezinárodního sjezdu hluchoněmých. Dva zápasy a výsledky 0:1 a 4:0.

Za jakých podmínek neslyšící před válkou sportovali?

1940 – vzniká hokejový oddíl

Fotbalisté I. PSKH začínají od r. 1940 pravidelně hrát také hokej. Trénují na zamrzlém břehu Vltavy.

1943 – SK hluchoněmých v Plzni

V Plzni vzniká zásluhou **Františka Kulhánka** (1913–1990) náš 4. SK neslyšících. Hraje se především fotbal.

1945 – založení SKN Zlín

V březnu 1945 je zásluhou **Josefa Sýkory** (1909–1973) založen SK neslyšících Baťa Zlín

Po 2. světové válce začali lidé žít normálním životem.

Stoupal zájem o sport

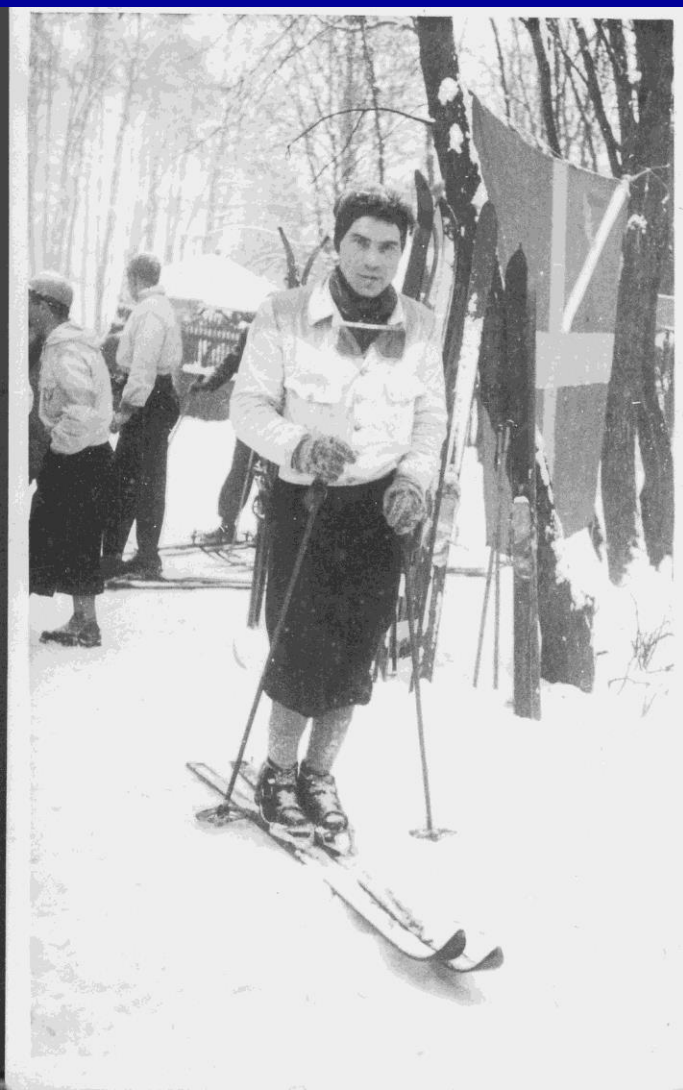
Vznikají další SKN v celém Československu:

- 1945 – Hradec Králové a Bratislava
- 1946 – Ostrava a Topolčany
- 1947 – Liberec a Automotoklub neslyšících Praha
- 1954 – Svazarm neslyšících Praha
- 1955 – České Budějovice

V r. 1955 fungovalo v Československu 13 sportovních klubů, které registrovaly zhruba 1000 členů. Pěstovaly především fotbal, hokej, lyžování, tenis, házenou, později ještě sportovní střelbu.

1949 – první zimní deaflympiáda

Po válce se začal konat také zimní cyklus deaflympijských her. První v Seefeldu na počest 25 let existence CISS.

Pro nás však
skončily
nepříjemně...

Náš
nejúspěšnější
lyžař té doby:

Josef Brožík st.

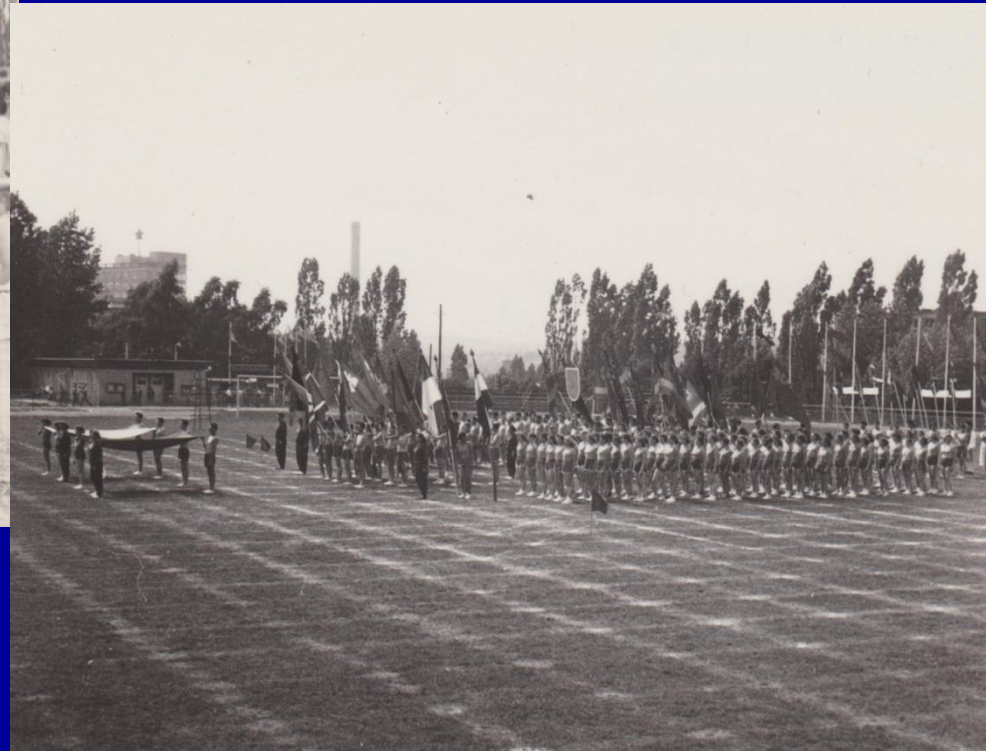
1949 – šestá letní deaflympiáda

Konala se půl roku po té zimní, tentokrát v dánské Kodani. Přijelo 405 sportovců ze 14 zemí. Naši fotbalisté se umístili na 5. místě, tenisté Vojtěch Vacek a Adolf Nebřenský přivezli stříbro a bronz.

1955 – spartakiáda ve Zlíně

Spartakiády neslyšících proběhly jenom tři: 1955 v Gottwaldově, 1960 v Bratislavě a 1965 v Praze. Po sovětské okupaci se již nekonaly...

Sportovní střelba

AMKN se od svého založení (1947) věnoval výuce autoškoly a motorismu. Založil také nové sportovní oddíly – střelecký, vodácký a turistický. Sportovní střelba se stala nejúspěšnějším sportem. Ze tří deaflympiád (1957 Miláno, 1961 Helsinky a 1969 Bělehrad) přivezli střelci rekordních 28 medailí (13–8–7).

Sportovní síň slávy

Každá doba přináší své vítěze i poražené. Není možné vzpomenout zásluhy všech, kteří přispěli k dobrému jménu československého sportu neslyšících ve světě.

Zde je jen omezený výběr neslyšících kandidátů do české **The Hall Of Fame**

Jaroslav Říha (1880–1952)

- vyučený rytec věnoval sportu neslyšících celý život
- založil náš první sportovní klub neslyšících, v něm byl dlouholetým předsedou
- čtyři roky (1924–1928) byl viceprezidentem CISS

Jaroslav Čáp (1882–1961)

- **vzdělaný a schopný organizátor spolkového života pražských neslyšících v 1. polovině 20. stol.**
- **založil Turistický klub hluchoněmých „Prague“, který organizačně podporoval I. PSKH**
- **dlouholetý předseda Pražského spolku neslyšících**
- **1921 zorganizoval První československý národní sjezd hluchoněmých**

Karel Pucherna (1898–1958)

- zakládající člen I. PSKH, členem zůstal až do své smrti
- velice skromný a přitom respektovaný muž
- první kapitán naší fotbalové reprezentace
- narodil se jako slyšící, o sluch přišel v r. 1918 na italské frontě v bitvě na Piavě po výbuchu granátu

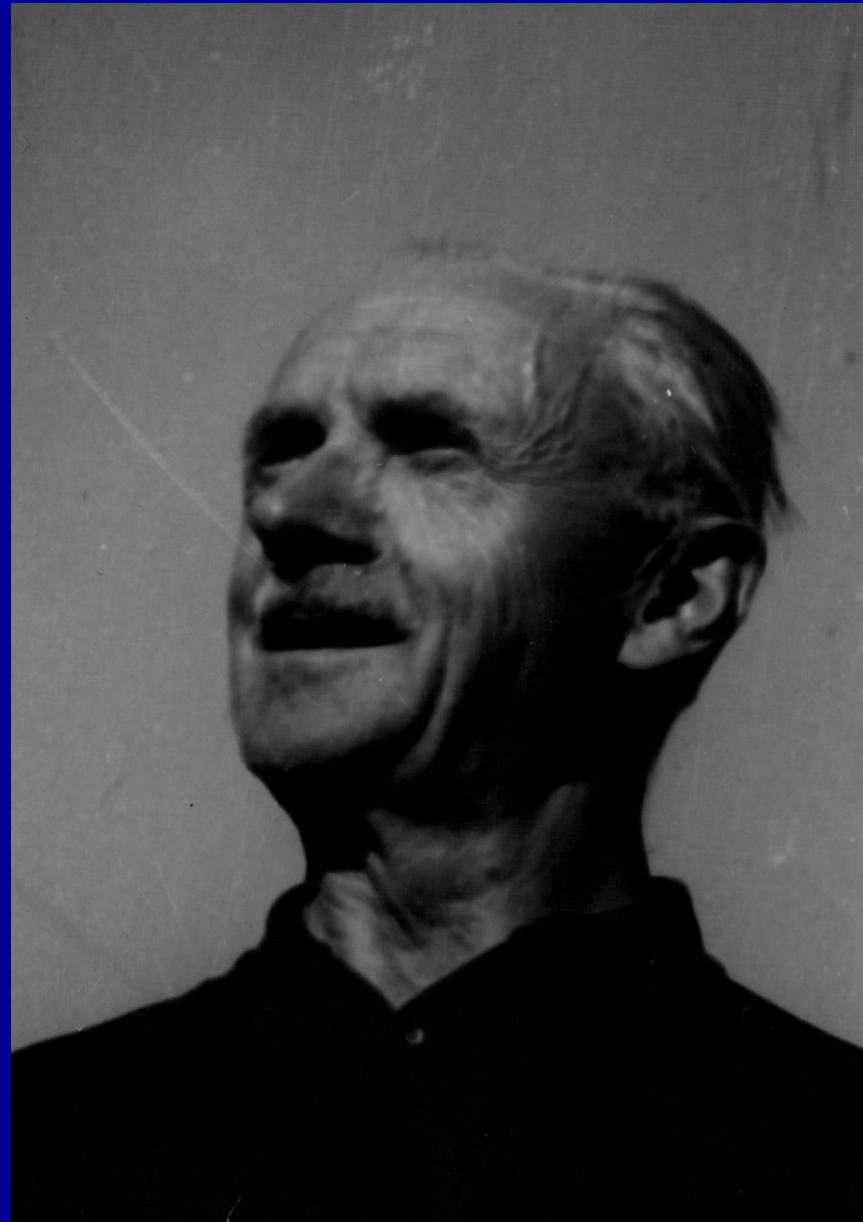
Bedřich Sigan (1919–1984)

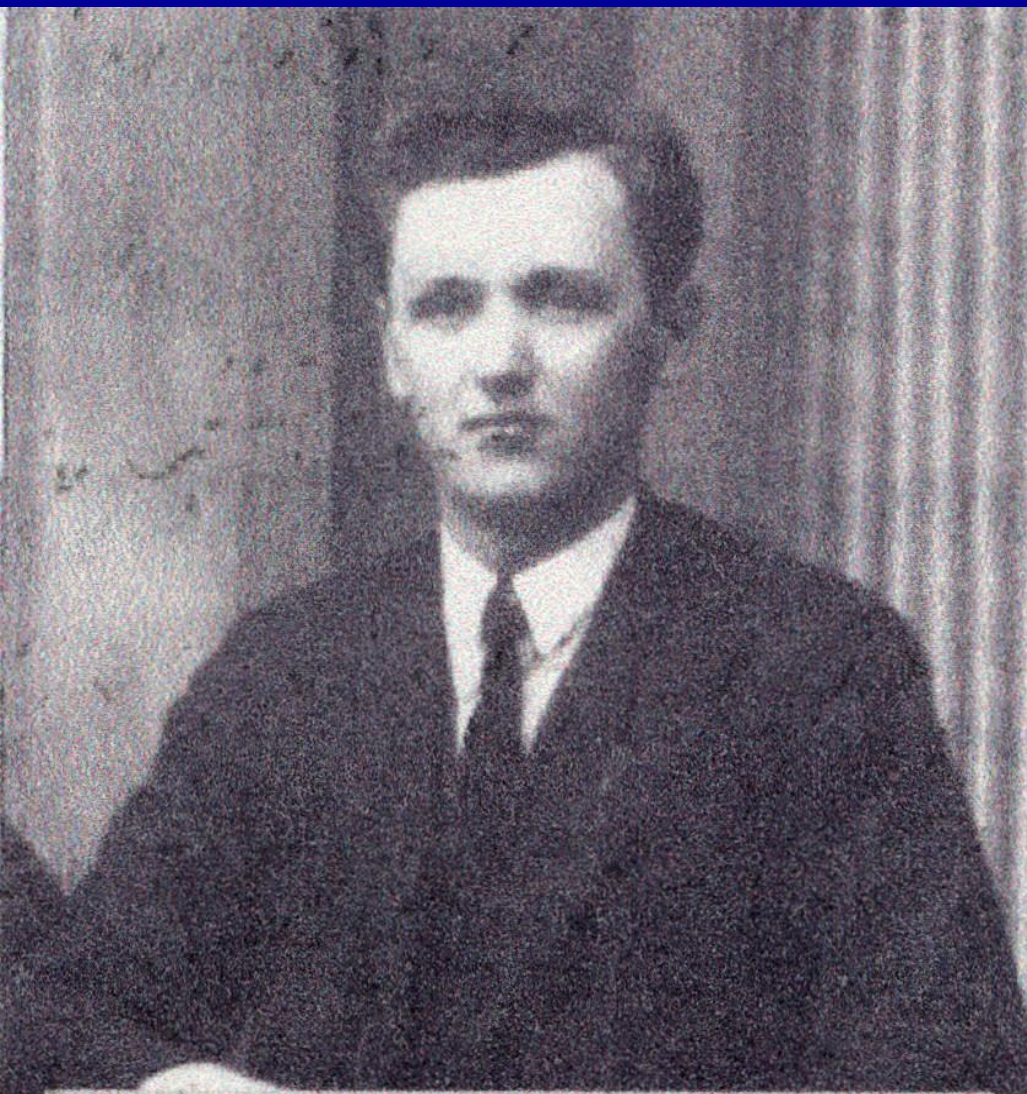
- vyučený hodinář, ale hlavně nejvýraznější osobnost sportu čsl. neslyšících
- dlouholetý hráč a pak 20 let (1952–1972) předseda I. PSKH
- ve 344 zápasech nastřílel 119 branek
- v 60. letech předseda ČSNS a sekretář ČSTV

Bohumil Bažil (1892–1962)

- podobně jako v Praze Čáp byl Bažil v Budějovicích mimořádně schopnou osobností a skvělým organizátorem
- vyučil se knihařem, vydával knihy, noviny, byl členem spolků ve Vídni, Praze, Brně a Českých Budějovicích
- založil spolky Jirsík a budějovický SKN, sám byl nadšeným amatérským sportovcem

František Kopřiva (1903–1970)

- další skvělý organizátor předválečného spolkového života neslyšících
- 1932 založil SKH Brno
- dlouholetý předseda ZÚJH v Brně
- vydával noviny Zájmy hluchých
- byl správcem Domova hluchoněmých v Brně

Vilém Bohumír Hauner (1903–1982)

- vystudoval uměleckou knižní vazbu, uměl jazyky
- cestoval po Evropě i USA
- 1932 zakládá LATECH
- 1934 zakládá ČsSSH

Karel Světlík (1909–1945)

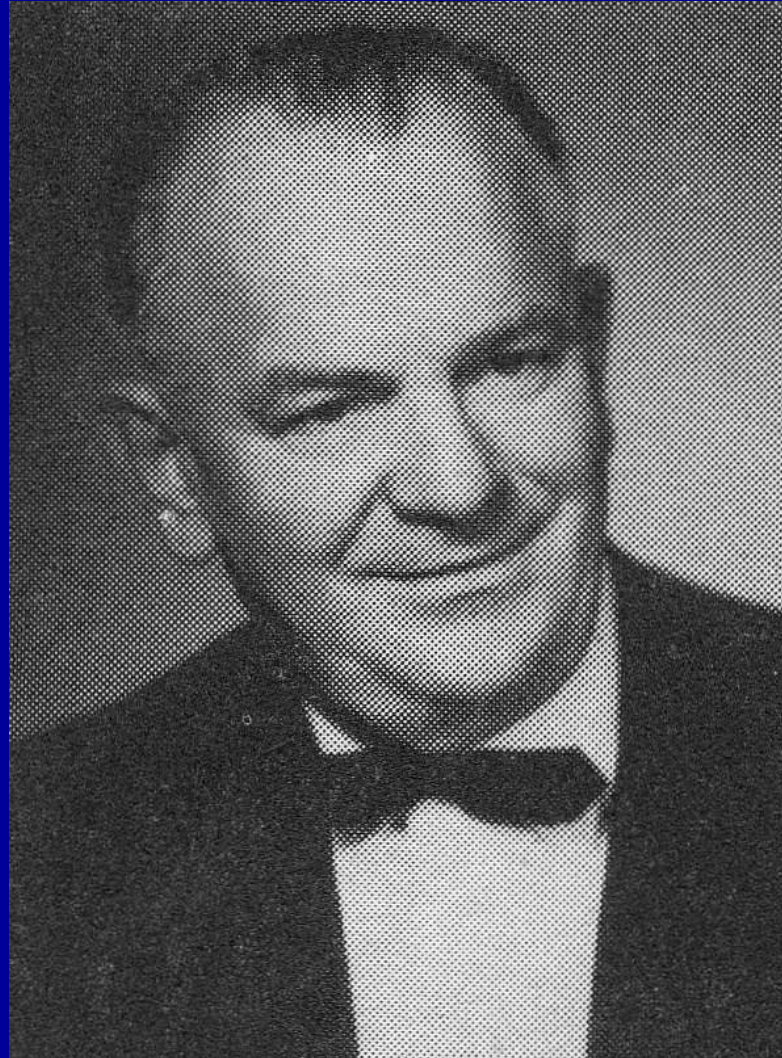
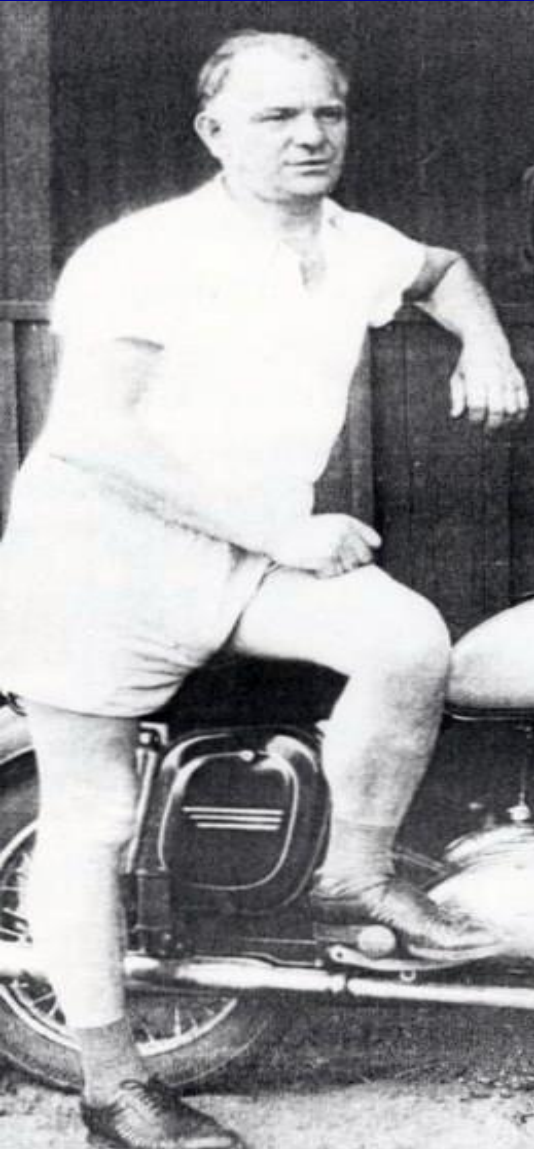
- dlouholetý fotbalista, reprezentační kapitán, člen a místopředseda I. PSKH
- padl 7. 5. 1945 v Pražském povstání při obraně Trojského mostu
- dodnes jeho odvahu připomínají pamětní deska na Mostě Barikádníků a hrob Hrdinů na d'áblickém hřbitově

Rostislav Vaněk (1909–1983)

- narodil se na Ukrajině na Volyňsku v rodině českých učitelů
- od r. 1918 žil v Praze, od 30. let již trvale v Brně
- 1932 – spoluzakládá SKH Brno
- velice všestranný sportovec a člen Sokola
- reprezentační fotbalový brankář, účastník dvou deaflympiád
- věnoval se i atletice, vzpírání a boxu, kde dosáhl pěkných výsledků
- byl členem širší reprezentace čsl. slyšících (!) boxerů

Josef Kubík (1904–1966)

- další skvělý organizátor a velice obětavý člověk
- nadšený motorista, jeden z našich prvních majitelů řidičského průkazu
- 1945–1947 předseda PSN
- 1947 založil AMKN

Václav Nudný (1917–1990)

- pracoval u Bati, všechnen svůj volný čas věnoval neslyšícím
- patřil mezi zakladatele Svazarmu ve Zlíně
- na deaflympiádách získal ve sportovní střelbě dosud nepřekonaných 11 zlatých medailí

Jaroslav Dědič (1930)

- náš nejúspěšnější sportovec všech dob
- ze tří deaflympiád má 19 medailí (10 – 5 – 4)
- náš jediný Mistr sportu, od 2007 v Síni slávy ČPV
- náš první neslyšící učitel autoškoly

Věra Macháčková (1935)

- dvojnásobná mistryně Evropy z r. 1957 ve sportovní střelbě
- naše první úspěšná sportovkyně
- úspěšná výtvarnice a restaurátorka

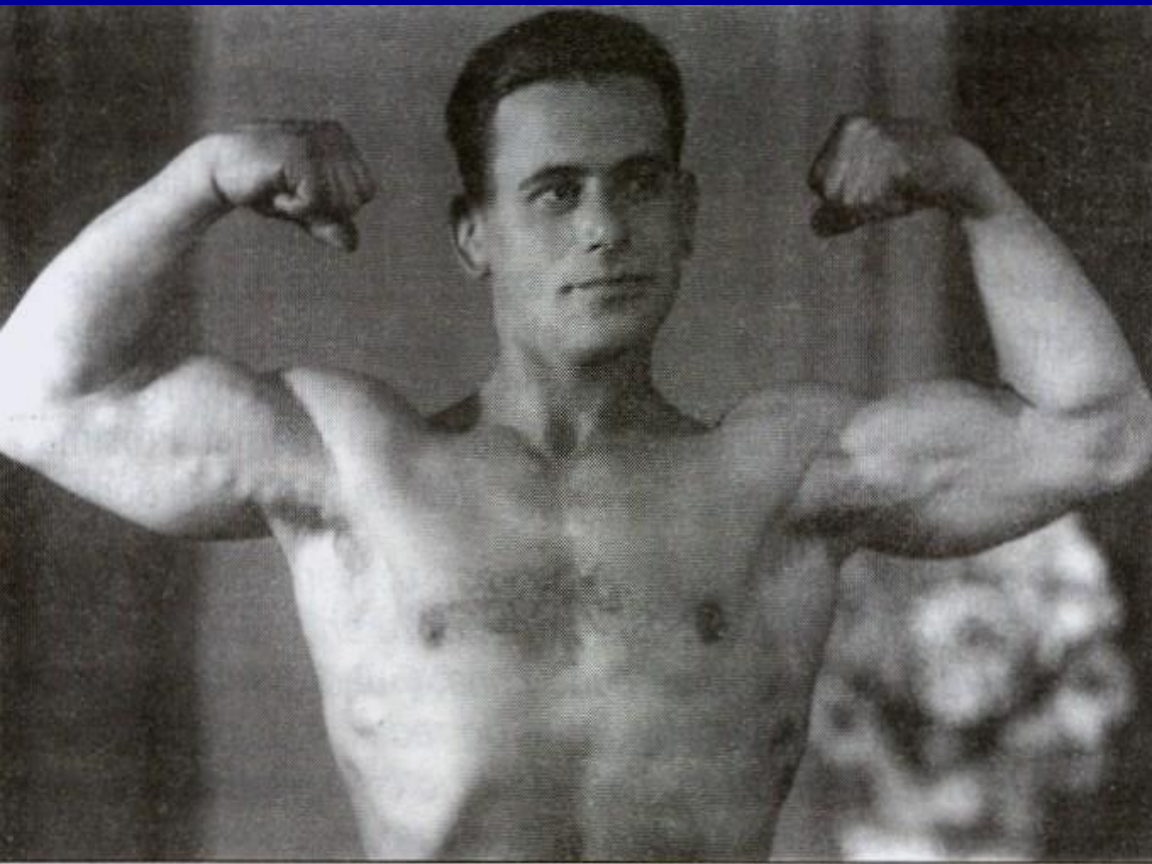

Mojmír Švábenský (1924–2002)

- trojnásobný mistr světa neslyšících šachistů (1956, 1965, 1968)
- dlouholetý viceprezident a sekretář Mezinárodní šachové federace neslyšících
- od dětství velmi silně nedoslýchavý
- vystudovaný doktor filozofie, uměl 10 jazyků

Karel Killich (1909–2005)

- 9. dítě z 11, přestal slyšet ve 4 letech po zápalu mozkových blan
- 1923–1940 byl úspěšným členem lounského boxerského klubu
- boxoval v severočeském přeboru, ale i v zahraničí (Německo, Nizozemsko, Francie)
- za války nuceně nasazen v pracovním táboře

A celá řada dalších...

- **střelkyně** Marie Bajzová a Karla Kyselová
- **tenisté** Adolf Nebřenský a Vojtěch Vacek
- **fotbalisté** František Hamrák a Jiří Škalák
- **cyklisté** Slavomír Sýkora a Dieter Šulák ...

... a především mladá generace

lyžařek (Petra Kurková, Tereza Kmochová) a

atletek (Margareta Hanne-Trnková, Pavlína Maléřová, Tereza Wagnerová, Monika Ťuláková)

10 nejslavnějších okamžiků českého sportu neslyšících

- 1.** Stříbro fotbalistů na 2. LD (1928, Amsterdam)
- 2.** 14 medailí (8 – 3 – 3) střelců na 8. LD (1957, Miláno)
- 3.** 11 medailí (4 – 4 – 3) střelců na 9. LD (1961, Helsinky)
- 4.** 7 zlatých medailí Petry Kurkové v lyžování ze ZD (1999–2007, Davos, Sundsvall, Salt Lake City)
- 5.** Úspěchy atletek Trnkové, Maléřové a Wagnerové na LD (2001–2005, Řím, Melbourne)
- 6.** Členství Jaroslava Říhy a Vojtěcha Volejníka ve výboru CISS (1924–1926 a 1997–2005)
- 7.** 4 medaile (2 – 0 – 2) cyklistů na 17. LD (1993, Sofia)
- 8.** Stříbro a bronz tenistů na 6. LD (1949, Kodaň)
- 9.** Světový rekord Margarety Trnkové ve sprintu na 200 m (2003, Berlín, hodnota: 24,23 s)
- 10.** Stříbro fotbalistů na 17. LD (1993, Sofia)

Užitečné odkazy:

www.csns-sport.cz

www.paralympic.cz

www.czechdeaffotbal.cz

www.csns-atletika.wz.cz

www.ipsknpraha.estranky.cz

www.sportnes-ostrava.cz

www.deaflympics.com

www.edso.eu

www.ugra2015.com

www.tereza-kmochova.cz

Děkuji vám
za pozornost